

MINISTERSTVO
PRO MÍSTNÍ
ROZVOJ ČR

**Aktualizovaná metodická pomůcka
pro oblast výkladu pojmů v plynárenství
a vztahu mezi zákonem č. 458/2000 Sb.,
energetický zákon a zákonem č. 183/2006 Sb.,
stavební zákon.**

Listopad 2014

Úvod:

K aktualizaci metodické pomůcky vydané v květnu 2010 bylo přistoupeno na základě účinnosti zákona č.350/2012 Sb., kterým se mění zákon č. 183/2006 Sb., o územním plánování a stavebním řádu (stavební zákon), ve znění pozdějších předpisů, a některé související zákony.

V první části jsou blíže vysvětleny pojmy z oblasti plynárenství, neboť plynárenství je specializovaný obor, který používá odborné výrazy a pojmy, které nejsou všeobecně známy.

Hlavním cílem této metodické pomůcky je určit pro jednotlivé druhy staveb plynových zařízení postupy podle stavebního zákona z hlediska jejich umístění, povolení a užívání nových staveb plynových zařízení, jakož i pro provádění prací na stavbách stávajících zařízení, a napomoci tak sjednocení aplikační praxe.

Obsah:

1.	Použité zkratky a definice pojmů z oblasti plynárenství	4
1.1	Použité zkratky.....	4
1.2	Užívané pojmy v oblasti plynárenských zařízení	5
1.2.1	Plynárenská soustava České republiky	5
1.2.2	Přepravní soustava	5
1.2.3	Distribuční soustava (DS).....	5
1.2.4	Plynárenské zařízení (PZ).....	5
1.2.5	Plynové zařízení	5
1.2.6	Zásobník plynu.....	5
1.2.7	Plynovod.....	6
1.2.8	Těžební plynovod.....	6
1.2.9	Přímý plynovod	6
1.2.10	Plynovodní přípojka.....	6
1.2.11	Kompresní stanice	6
1.2.12	Měřicí stanice.....	6
1.2.13	Regulační stanice (RS)	6
1.2.13.1	Typová regulační stanice	7
1.2.13.2	Atypová regulační stanice	7
1.2.14	Odorizační stanice (OS).....	7
1.2.15	Posilovací regulační zařízení a blokové regulační zařízení	7
1.2.16	Trasový uzávěr (TU), odbočkový uzávěr (OU), armaturní uzel (AU).....	8
1.2.17	Katodická ochrana (KAO).....	10
1.2.18	Stanice katodické ochrany (SKAO).....	10
1.2.19	Elektrická polarizovaná drenáž (EPD)	11
1.2.20	Galvanická anoda	11
1.2.21	Uzemňovací anoda; úložná anoda; anodové uzemnění	11
1.2.22	Diodový oddělovací člen (DOČ)	11
1.2.23	Číchačka	11
1.2.24	Chráníčka	11
1.2.25	Ochranná trubka	11
1.2.26	Orientační sloupek	11
1.2.27	Propojovací objekt.....	12
1.2.28	Kontrolní vývod (KVO).....	12
1.2.29	Izolační spoj.....	12
1.2.30	Další související technologické objekty.....	12
1.3	Užívané pojmy v oblasti odběrného plynového zařízení.....	12
1.3.1	Hlavní uzávěr plynu (HUP).....	12
1.3.2	Odběrné místo	12
1.3.3	Odběrné plynové zařízení (OPZ).....	12
1.3.4	Společné odběrné plynové zařízení.....	12

1.3.5	Měřicí zařízení	12
1.3.6	Regulátor tlaku plynu	12
1.3.7	Domovní regulátor.....	13
1.3.8	Domovní plynovod	13
1.3.8.1	Vnější plynovod.....	13
1.3.8.2	Prostup domovního plynovodu	13
1.3.8.3	Vnitřní plynovod	13
1.3.8.4	Spotřební rozvod.....	13
1.3.8.5	Připojení spotřebiče	13
1.3.9	Spotřebič	13
1.4	Ostatní pojmy.....	15
1.4.1	Ochranné pásmo	15
1.4.2	Bezpečnostní pásmo.....	15
1.4.3	Změna tlakové hladiny	15
1.4.3.1	Zvýšení tlakové hladiny v plynárenském zařízení	15
1.4.3.2	Snížení tlakové hladiny v plynárenském zařízení.....	15
1.4.4	Přeložka plynárenského zařízení.....	12
2.	Připojení odběrného plynového zařízení k plynárenské soustavě	15
2.1	Připojení odběrného plynového zařízení k distribuční soustavě	15
2.1.1	Plynovodní přípojka - účel, vlastnictví, povinnost údržby, zajištění provozu.....	15
2.1.2	Počátek přípojky	15
2.1.3	Konec přípojky	16
2.1.4	Umístění HUP (viz čl. 4.4 TPG 704 01):.....	16
2.2	Připojení odběrného plynového zařízení k přepravní soustavě	16
3.	Povolovací režimy staveb plynárenských zařízení	16
3.1.	Stavební práce na stávajících plynárenských zařízeních.....	16
3.1.1	Udržovací práce.....	16
3.1.2	Stavební úpravy	16
3.1.3	Výměna vedení technické infrastruktury	17
3.1.4	Změna v užívání stavby	17
3.2	Umístění staveb	18
3.3	Povolování staveb plynárenských zařízení	19
3.4	Zahajování staveb.....	20
3.5	Změna stavby před dokončením.....	20
4.	Užívání staveb plynárenských zařízení.....	20
4.1	Propojovací práce na stávající plynárenskou soustavu	20
4.2	Užívání dokončené stavby	21
5	Odstranění stavby plynárenského zařízení	21
6.	Havárie plynárenských zařízení	21
6.1	Oznamování havárií	21
6.2	Řešení mimořádných havárií	22

1 POUŽITÉ ZKRATKY A DEFINICE POJMŮ Z OBLASTI PLYNÁRENSTVÍ

1.1. Použité zkratky

Pojem / Zkratka	Definice
AU	Armaturní uzel
ČSN	Česká technická norma
DOČ	Diodový oddělovací člen
DS	Distribuční soustava
EPD	Elektrická polarizovaná drenáž
EZ	Zákon č.458/2000 Sb., o podmínkách a o výkonu státní správy v energetických odvětvích a o změně některých zákonů (energetický zákon), ve znění pozdějších předpisů
HUP	Hlavní uzávěr plynu
KAO	Katodická ochrana
kPa	Kilo Pascal – jednotka tlaku
KVO	Kontrolní měřicí napěťový vývod nadzemní na potrubí
MPa	Mega Pascal – jednotka tlaku
NTL	Tlaková hladina – nízkotlak (tlak do 5 kPa)
OPZ	Odběrné plynové zařízení
OS	Odorizační stanice
OU	Odbočkový uzávěr
PD	Projektová dokumentace
PKO	Protikorozní ochrana
POA	Propojovací objekt souběžných potrubí
POB	Propojovací objekt protikorozní ochrany s cizím zařízením
POIS	Propojovací objekt izolačního spoje
POCH	Propojovací objekt u chráničky
PZ	Plynárenské zařízení
RESO	Regulační souprava
RS	Regulační stanice plynu
SKAO	Stanice katodické ochrany
STL	Tlaková hladina – středotlak (tlak od 5 do 400 kPa)
SÚ	Stavební úřad
SZ	Zákon č.183/2006 Sb., o územním plánování a stavebním řádu (stavební zákon) ve znění pozdějších předpisů
TPG	Technická pravidla G
TU	Trasový uzávěr
VTL	Tlaková hladina – vysokotlak (tlak od 0,4 do 10 MPa)

1.2. Užívané pojmy v oblasti plynárenských zařízení

1.2.1. Plynárenská soustava České republiky

Plynárenskou soustavou České republiky je vzájemně propojený soubor zařízení pro výrobu, přepravu, distribuci a uskladnění plynu, včetně systému řídicí a zabezpečovací techniky a zařízení k převodu informací pro činnosti výpočetní techniky a informačních systémů, které slouží k provozování těchto zařízení.

EZ obsahuje definici plynárenské soustavy České republiky v § 2 odst. 2, písm. b) bod 7.

1.2.2. Přepravní soustava

Přepravní soustava je vzájemně propojený soubor vysokotlakých plynovodů (o provozním tlaku nad 4,0 MPa) a kompresních stanic a souvisejících technologických objektů, včetně systému řídicí a zabezpečovací techniky a zařízení k přenosu informací pro činnosti výpočetní techniky a informačních systémů, propojený s plynárenskými soustavami v zahraničí, na kterém zajišťuje přepravu plynu držitel licence na přepravu plynu; přepravní soustava je zřizována a provozována ve veřejném zájmu.

EZ obsahuje definici přepravní soustavy v § 2 odst. 2 písm. b) bod 15.

Poznámka: Provozovatel PS nemusí být obligatorně vlastníkem veškerého zařízení, které je součástí přepravní soustavy. V § 7 odst. 4 EZ se stanoví, že k žádosti o licenci se připojí mimo jiného podle písmene e) doklady prokazující vlastnické nebo užívací právo k energetickému zařízení. Z tohoto vyplývá, že se může jednat např. o nájemní vztah, který je však žadatel povinen prokázat uzavřenou smlouvou.

1.2.3. Distribuční soustava (DS)

Distribuční soustava je vzájemně propojený soubor vysokotlakých (o provozním tlaku do 4,0 MPa), středotlakých a nízkotlakých plynovodů, plynovodních přípojek ve vlastnictví provozovatele distribuční soustavy a souvisejících technologických objektů, včetně systému řídicí a zabezpečovací techniky a zařízení k převodu informací pro činnosti výpočetní techniky a informačních systémů, který není přímo propojen s kompresními stanicemi a na kterém zajišťuje distribuci plynu držitel licence na distribuci plynu; distribuční soustava je zřizována a provozována ve veřejném zájmu.

EZ obsahuje definici distribuční soustavy - § 2 odst. 2 písm. b) bod 1.

Poznámka: Provozovatel DS nemusí být obligatorně vlastníkem veškerého zařízení, které je součástí distribuční soustavy. V § 7 odst. 4 EZ se stanoví, že k žádosti o licenci se připojí mimo jiného podle písmene e) doklady prokazující vlastnické nebo užívací právo k energetickému zařízení. Z tohoto vyplývá, že se může jednat např. o nájemní vztah, který je však žadatel povinen prokázat uzavřenou smlouvou. Současně bez licence na distribuci plynu není nikdo oprávněn distribuci zajišťovat.

1.2.4. Plynárenské zařízení (PZ)

Plynárenským zařízením jsou veškerá plynová zařízení s výjimkou odběrných plynových zařízení.

EZ obsahuje definici plynárenského zařízení v § 2 odst. 2 písm. b) bod 8.

1.2.5. Plynové zařízení

Plynovým zařízením je zařízení pro výrobu a úpravu plynu, podzemní zásobníky plynu, zásobníky zkapalněných plynů, plynojemy, plnárny, zkapalňovací, odpařovací, kompresní a regulační stanice, nízkotlaké, středotlaké, vysokotlaké a přímé plynovody, plynovodní přípojky, těžební plynovody, odběrná plynová zařízení, související technologická zařízení.

Plynovým zařízením jsou veškerá plynárenská zařízení a odběrná plynová zařízení.

EZ obsahuje definici plynového zařízení v § 2 odst. 2 písm. b) bod 12.

1.2.6. Zásobník plynu

Zásobník plynu je plynové zařízení, včetně souvisejících technologických objektů a systému řídicí a zabezpečovací techniky a zařízení k převodu informací pro činnosti výpočetní techniky a informačních systémů, sloužící k uskladňování plynu; podzemní zásobník plynu je zřizován a provozován ve veřejném zájmu.

EZ obsahuje definici podzemního zásobníku v § 2 odst. 2 písm. b) bod 13.

1.2.7. Plynovod

Plynovod je zařízení k potrubní dopravě plynu přepravní nebo distribuční soustavou a přímé a těžební plynovody.

EZ obsahuje definici plynovodu v § 2 odst. 2 písm. b) bod 10.

1.2.8. Těžební plynovod

Těžební plynovod je plynovod připojující výrobu plynu k přepravní soustavě nebo distribuční soustavě nebo jinému těžebnímu plynovodu.

EZ obsahuje definici těžebního plynovodu v § 2 odst. 2 písm. b) bod 21.

1.2.9. Přímý plynovod

Přímý plynovod je plynovod, který není součástí přepravní soustavy nebo distribuční soustavy, a který je dodatečně zřízený pro dodávku plynu zákazníkovi, slouží pouze pro vlastní potřebu zákazníka.

EZ obsahuje definici přímého plynovodu v § 2 odst. 2 písm. b) bod 16.

1.2.10. Plynovodní přípojka

Plynovodní přípojka je zařízení začínající odbočením z plynovodu přepravní nebo distribuční soustavy a ukončené před hlavním uzávěrem plynu; toto zařízení slouží k připojení odběrného plynového zařízení.

EZ obsahuje definici plynovodní přípojky v § 2 odst. 2, písm. b) bod 11.

STL nebo NTL plynovodní přípojka ve vlastnictví provozovatele je podle EZ součástí distribuční soustavy, je projektována a provozována na tlak do 0,4 MPa. Z hlediska postupu stavebního úřadu není rozhodné vlastnictví plynovodní přípojky.

Poznámka: Jedna plynovodní přípojka může být ukončena více HUP.

Související technologické objekty:

1.2.11. Kompresní stanice

Kompresní stanice plynu je plynárenské zařízení určené ke stlačování plynu a slouží buď k přepravě plynu potrubím, nebo k vtláčení plynu z plynovodu do zásobníku plynu a při poklesu tlaku v zásobníku pod hodnotu tlaku v připojeném plynovodu též k vtláčení plynu ze zásobníku do plynovodu. Kompresní stanice může plnit více než jednu z uvedených funkcí současně nebo postupně za sebou.

1.2.12. Měřicí stanice

Měřicí stanice je zařízení pro obchodní měření plynu. Je vybavena měřicím zařízením, kterým je kompletní soubor nainstalovaných měřicích přístrojů a dalších zařízení určených k provádění stanovených měření včetně vstupního a výstupního potrubí až k uzávěrům a včetně konstrukcí, uvnitř nichž je umístěno. V měřicí stanici nedochází k redukci tlaku plynu, ale měřicí stanice může být vybavena regulací průtoku plynu a dalším zařízením, např. filtrací apod.

Měřicí stanice se dělí na hraniční měřicí stanice, kde dochází k měření objemu plynu, který vstupuje na území České republiky a/nebo vystupuje z území České republiky a vnitrostátní měřicí stanice, kde dochází k měření objemu plynu mezi plynárenskými zařízeními v rámci plynárenské soustavy České republiky.

1.2.13. Regulační stanice (RS)

RS je zařízení používané pro regulaci tlaku plynu a zabezpečení proti nepřípustnému zvýšení provozního tlaku, zahrnující veškerá zařízení včetně vstupního a výstupního potrubí, uzavíracích armatur a staveb, ve kterých je toto zařízení umístěno. RS začíná hlavním uzávěrem plynu před regulační stanicí a končí výstupním potrubím 1 m za obvodovou konstrukcí stavební části. Technologické zařízení regulační stanice se zpravidla umísťuje v nadzemním prefabrikovaném objektu viz. obrázek č. 1. V případě, že RS musí být vybavena hlavním uzávěrem na výstupu, končí RS touto armaturou. Součástí RS mohou být předehřev zemního plynu příp. kotelna, odorizační stanice, telemetrická stanice atd.

Požadavky na RS jsou uvedeny v ČSN EN 12186 a TPG 605 02. Definice a požadavky na kotelny jsou uvedeny v ČSN 07 0703.

1.2.13.1 Typová regulační stanice

U typové RS je strojní část továrně vyrobena a odzkoušena podle typového projektu. Tato strojní část je pak umístěna v prefabrikovaném objektu zpravidla z betonového skeletu nebo jiného materiálu. Může být v nadzemním nebo v podzemním provedení.

1.2.13.2 Atypová regulační stanice

U atypové RS je strojní část zpravidla montována nebo kompletována na místě stavby a stavební část je budována klasickou stavební technologií. Jedná se zpravidla o RS s velkými výkony.

Obrázek č. 1: Regulační stanice v prefabrikovaném objektu:

1.2.14. Odorizační stanice (OS)

Odorizační stanice je zařízení, kterým se přidává požadované množství odorantu do zemního plynu za účelem zajištění dostatečné úrovně jeho naodorování (zapáchavosti). Může být řešena jako samostatná stavba nebo jako součást RS.

Definice a požadavky na odorizační zařízení jsou uvedeny v TPG 918 01.

1.2.15. Posilovací regulační zařízení a blokové regulační zařízení

Regulační zařízení (regulátor) zajišťující posílení nízkotlaké plynovodní sítě, příp. zásobující samostatnou plynovodní síť je součástí této sítě.

Požadavky jsou uvedeny v TPG 605 02.

Poznámka: Posilovací a blokové regulační zařízení mohou být provedeny i v podzemním provedení formou zemního modulu.

1.2.16. Trasový uzávěr (TU), odbočkový uzávěr (OU), armaturní uzel (AU)

Trasový uzávěr je trvale zabudovaný soubor zařízení sloužící k dočasnému přerušení toku plynu, případně odtlakování plynovodu, přepouštění plynu mezi úseky plynovodu a eventuálnímu čištění úseků plynovodu. Příklady provedení trasových uzávěrů jsou uvedeny na obrázcích č. 2-4.

Odbočkový uzávěr je trvale zabudovaný soubor zařízení sloužící k dočasnému přerušení toku plynu, případně odtlakování části plynovodu nebo přípojky a umísťuje se v místě odbočení přípojky nebo plynovodu ze stávajícího plynovodu.

Armaturní uzel je soubor více trasových nebo odbočkových uzávěrů.

Konstrukci trasových uzávěrů popisují TPG 935 01- Trasové uzávěry plynovodů z ocelových trub.

Poznámka: TU, OU a AU mohou být provedeny v nadzemním i v podzemním provedení. Součástí nadzemních TU, AU, OU je zpravidla oplocení.

Obrázek č. 2: *Trasový uzávěr s obtokem a odbočkovým uzávěrem - armatury jsou uloženy v zemi, nad zemí jsou pouze ovládací prvky*

Obrázek č. 3: Trasový uzávěr s obtokem a odbočkovým uzávěrem v nadzemním provedení

Obrázek č. 4: Trasový uzávěr v zemním provedení bez obtoku – používá se zpravidla u dimenzí do 150 mm

1.2.17. Katodická ochrana (KAO)

KAO je systém protikorozní ochrany ocelových potrubí vloženým proudem cizího zdroje napětí nebo galvanickými anodami. Vytváří se elektrický obvod, jehož katodou je ocelové potrubí a anodou jsou pomocné elektrody v různém provedení připojené na usměrňovač (zdroj), nebo použitím galvanických anod, které ve spojení s potrubím vytváří galvanický článek. V EZ je systém KAO zahrnut v § 2 odst. 2 písm. b) bod 1 jako související technologický objekt.

Poznámka: Požadavky na KAO jsou obsaženy zejména v ČSN EN 12 954 a TPG 920 26 – Katodická ochrana potrubí uložených v zemi. Katodickou aktivní ochranou je např. SKAO (viz. 1.2.18) a EPD (viz. 1.2.19).

1.2.18. Stanice katodické ochrany (SKAO)

SKAO je zařízení pro katodickou ochranu ocelových potrubí, sestávající ze zdroje stejnosměrného napětí (obvykle transformátor-usměrňovač s přípojkou střídavého napětí), který je zpravidla umístěn v prefabrikovaném objektu, dále pak rozvodu stejnosměrného proudu a uzemňovací anody (anodového uzemnění).

Definice je uvedena v ČSN 03 8005.

Poznámka: Kladná svorka zdroje stejnosměrného napětí je propojena s uzemňovací anodou a záporná svorka s úložným chráněným zařízením.

Poznámka: Stanice katodické ochrany je součástí KAO ocelových potrubí (viz. 1.2.17).

Obrázek č. 5: Objekt budovy stanice katodické ochrany

1.2.19. Elektrická polarizovaná drenáž (EPD)

EPD je zařízení zajišťující možnost průtoku elektrického proudu pouze ve směru z uloženého zařízení ke zdroji bludných proudů, např. vřazením polovodiče nebo stykače.

Definice je uvedena v ČSN 03 8005.

Poznámka: Elektrická polarizovaná drenáž je součástí KAO ocelových potrubí (viz. 1.2.17).

1.2.20. Galvanická anoda

Galvanická anoda (obětovaná anoda – elektroda) – specifický druh úložné anody, která vytváří proud pro katodickou ochranu.

Poznámka: Galvanická anoda je součástí KAO ocelových potrubí (viz. 1.2.17).

1.2.21. Uzemňovací anoda, úložná anoda, anodové uzemnění

Uzemňovací anoda, úložná anoda, anodové uzemnění - jde o uzemňovací soustavu, kterou prochází do půdy elektrický proud z kladné svorky zdroje stejnosměrného napětí SKAO.

Definice je uvedena v ČSN 03 8005.

Poznámka: Uzemňovací anodou jsou pásy, trubky, tyče, desky a jiné tvary materiálů obvykle z oceli, grafitu, nebo fersilitu (křemíková litina).

Poznámka: Uzemňovací anoda, úložná anoda, anodové uzemnění je součástí KAO ocelových potrubí (viz. 1.2.17).

1.2.22. Diodový oddělovací člen (DOČ)

Diodový oddělovací člen je stejnosměrné ochranné zařízení, kterým prochází proud při překročení předem nastavené hodnoty prahového napětí. Tímto zařízením lze svést střídavé proudy vzniklé indukci z cizích elektrických vedení, které jsou pro katodickou ochranu nežádoucí do uzemňovacích systémů.

1.2.23. Čičačka

Čičačka je zařízení, sloužící v případě úniku plynu z potrubí k přivedení plynu ze sledovaného místa na podzemním potrubí do místa, kde se provádí kontrola.

Definice je uvedena v TPG 700 21.

Poznámka: Čičačka je příslušenstvím plynovodu.

1.2.24. Chráníčka

Chráníčka je trubka nebo potrubí chránící okolní prostor před únikem plynu, případně plynovod před vnějšími silovými účinky. Chráníčka musí být na obou koncích zajištěna proti vnikání vody a nečistot. Chráníčka je vybavena čičačkou (čičačkami) a kontrolním vývodem, jež jsou vyvedeny na povrch.

Definice je uvedena např. v TPG 702 04.

Poznámka: Chráníčka je příslušenstvím plynovodu.

1.2.25. Ochranná trubka

Ochranná trubka je trubka nebo potrubí sloužící k ochraně plynovodu před vnějšími silovými účinky (mechanické poškození nebo nadměrné namáhání). Ochranná trubka musí být na obou koncích zajištěna proti vnikání nečistot. Ochranná trubka není vybavena čičačkou (čičačkami) ani kontrolním vývodem.

Definice je uvedena např. v TPG 702 04.

Poznámka: Ochranná trubka je příslušenstvím plynovodu.

1.2.26. Orientační sloupek

Orientační sloupek je zařízení sloužící k označení polohy potrubí a jeho příslušenství v terénu. Rozsah a způsob označování plynovodů a jejich příslušenství uvádí TPG 700 24 Označování plynovodů a přípojek.

Poznámka: Orientační sloupek je příslušenstvím plynovodu.

1.2.27. Propojovací objekt

Propojovací objekt je zařízení, obvykle nad úrovní terénu, umožňující propojení dvou nebo více kovových úložných zařízení při společné ochraně proti korozi nebo při potlačování interference.

Např. POCH, POA, POB, POIS apod.

Definice je uvedena v ČSN 03 8005.

Poznámka: Propojovací objekt je součástí KAO ocelových potrubí (viz. 1.2.17).

1.2.28. Kontrolní vývod (KVO)

Kontrolní vývod je zařízení, nacházející se obvykle nad úrovní terénu, umožňující připojení přístrojů pro provedení různých kontrolních měření na úložném zařízení (především potenciálu úložné zařízení/půda).

Definice je uvedena v ČSN 03 8005.

Poznámka: Kontrolní vývod je součástí KAO ocelových potrubí (viz. 1.2.17).

1.2.29. Izolační spoj

Izolační spoj je účelové přerušení podélné elektrické vodivosti plynového potrubí izolačním prvkem.

Poznámka: Izolační spoj je součástí KAO ocelových potrubí (viz. 1.2.17).

1.2.30. Další související technologické objekty

Za další související technologické objekty k vedením přepravní nebo distribuční soustavy se považují zejména kabely pro systémy řídicí, zabezpečovací, informační a telekomunikační techniky určené pro řízení přepravní nebo distribuční soustavy, solární panely nebo větrné turbíny určené pro vlastní spotřebu elektrické energie v RS a měřicích stanicích apod.

1.3. Užívané pojmy v oblasti odběrného plynového zařízení

1.3.1. Hlavní uzávěr plynu (HUP)

HUP je uzavírací armatura OPZ, která odděluje OPZ od plynovodní přípojky.

EZ obsahuje definici hlavního uzávěru plynu v § 2 odst. 2 písm. b) bod 2.

1.3.2. Odběrné místo

Odběrné místo je místo, kde je instalováno OPZ jednoho zákazníka, do něhož se uskutečňuje dodávka plynu měřená měřicím zařízením.

EZ obsahuje definici odběrného místa v § 2 odst. 2 písm. b) bod 4.

1.3.3. Odběrné plynové zařízení (OPZ)

Odběrným plynovým zařízením jsou veškerá zařízení počínaje hlavním uzávěrem plynu včetně zařízení pro konečné využití plynu; není jím měřicí zařízení.

EZ obsahuje definici odběrného plynového zařízení v § 2 odst. 2 písm. b) bod 5.

1.3.4. Společné odběrné plynové zařízení

Společné odběrné plynové zařízení je OPZ v nemovitosti vlastníka, jehož prostřednictvím je plyn dodáván zákazníkům v této nemovitosti.

EZ obsahuje definici společného odběrného plynového zařízení v § 2 odst. 2 písm. b) bod 18.

1.3.5. Měřicí zařízení

Měřicím zařízením jsou veškerá zařízení pro měření, přenos a zpracování naměřených hodnot.

EZ obsahuje definici měřicího zařízení v § 2 odst. 2 písm. b) bod 3.

1.3.6. Regulátor tlaku plynu

Regulátor tlaku plynu je zařízení, které snižuje tlak plynu na nastavenou hodnotu za regulátorem a udržuje jej v daných mezích.

Definice a požadavky na regulátor tlaku plynu jsou uvedeny v ČSN EN 12279 a TPG 609 01.

1.3.7. Domovní regulátor

Domovní regulátor je regulátor instalovaný za účelem zajištění nastavení hodnoty tlaku plynu v domovním plynovodu za regulátorem.

Definice je uvedena v TPG 704 01.

Poznámka: Domovní regulátor tlaku plynu je přednostně umisťován za HUP, tzn. jako součást OPZ. V odůvodněných případech, může být domovní regulátor tlaku plynu realizován formou zemního (podzemního) modulu před HUP, tzn. jako součást plynovodní přípojky.

1.3.8 Domovní plynovod

Domovní plynovod je plynovod od předávacího místa plynu (od HUP) ke vstupnímu připojení spotřebiče.

Definice je uvedena v TPG 704 01.

1.3.8.1 Vnější plynovod

Vnější plynovod je část domovního plynovodu, umístěná mimo budovu, začínající hlavním uzávěrem plynu a končící na počátku prostupu plynovodu vnější obvodovou zdí (základem budovy, stěnou).

Definice je uvedena v TPG 704 01.

1.3.8.2 Prostup domovního plynovodu

Prostup domovního plynovodu je část domovního plynovodu, která prostupuje základem budovy, obvodovou zdí (stěnou) budovy, vnitřními stěnami, stropy apod.

Definice je uvedena v TPG 704 01.

1.3.8.3 Vnitřní plynovod

Vnitřní plynovod je část domovního plynovodu, začínající jeho vstupem vnější obvodovou zdí (základem budovy, stěnou, stropy apod.) do budovy a končící před vstupním připojením spotřebiče.

Definice je uvedena v TPG 704 01.

1.3.8.4 Spotřební rozvod

Spotřební rozvod je část domovního plynovodu začínající uzávěry před měřicím zařízením (plynoměry pro obchodní měření) a končící před uzávěrem spotřebiče.

Definice je uvedena v TPG 704 01.

1.3.8.5 Připojení spotřebiče

Připojení plynového spotřebiče je zařízení k připojení plynového spotřebiče na spotřební rozvod. Začíná uzávěrem plynového spotřebiče. Jeho součástí je spojovací potrubí, hadice, nebo jejich kombinace (potrubí a hadice) případně i spotřebičový regulátor.

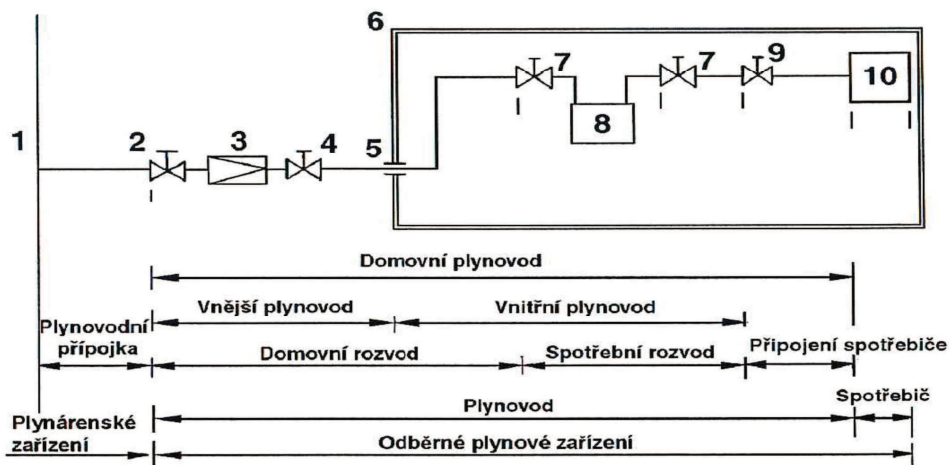
Definice je uvedena v TPG 704 01.

1.3.9 Spotřebič

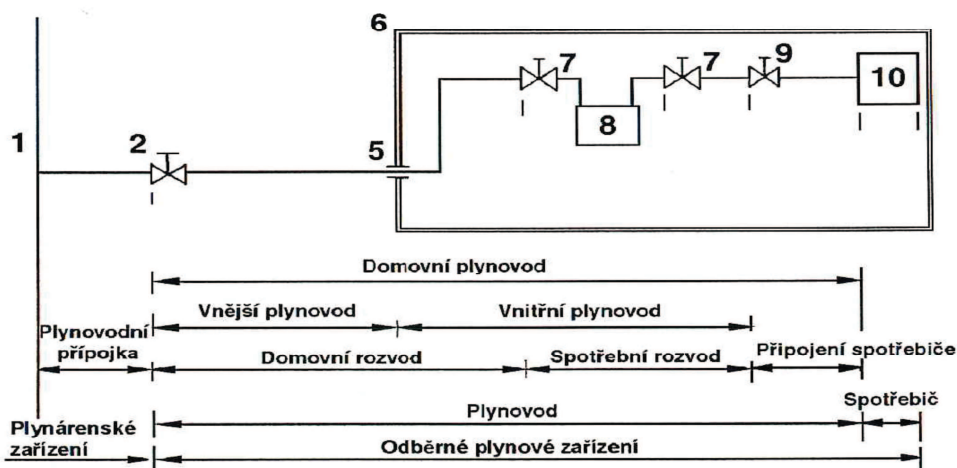
Spotřebič je souhrnné označení pro zařízení, které využívá energii plynu vzniklé jeho spalováním pro přípravu teplé vody, k přípravě pokrmů, k vytápění nebo k technologickým účelům.

Definice je uvedena v TPG 704 01.

SCHÉMA ROZDĚLENÍ PLYNÁRENSKÉHO A ODBĚRNÉHO PLYNOVÉHO ZAŘÍZENÍ

Obrázek 1 – Rozdělení plynárenského a odběrného zařízení ze středotlakého veřejného rozvodu

Poznámka: Hlavní uzávěr plynu může být umístěn vně i uvnitř objektu – budovy.

Obrázek 2 – Zásobování objektu z nízkotlakého veřejného rozvodu

Legenda pro obrázek 1 a 2: 1 – uliční rozvod; 2 – hlavní uzávěr plynu; 3 – regulátor; 4 – uzávěr za regulátorem; 5 – prostup domovního plynovodu obvodovou zdí; 6 – samostatný objekt; 7 – uzávěr před a za plynoměrem; 8 – plynoměr; 9 – uzávěr spotřebiče; 10 – spotřebič

Poznámka: poz. 1 a 2 – uliční rozvod je plynárenské zařízení (plynovody a plynovodní přípojky).

1.4 Ostatní pojmy

1.4.1 Ochranné pásmo

Plynárenská zařízení jsou chráněna ochrannými pásmy k zajištění jejich bezpečného a spolehlivého provozu. Ochranné pásmo vzniká dnem nabytí právní moci územního rozhodnutí o umístění stavby nebo dnem účinnosti územního souhlasu o umístění stavby, pokud není podle SZ vyžadován ani jeden z těchto dokladů, potom dnem uvedení plynárenského zařízení do provozu.

Přesná specifikace a rozsahy ochranných pásem jsou definovány v § 68 EZ.

1.4.2 Bezpečnostní pásmo

Bezpečnostní pásma jsou určena k zamezení nebo zmírnění účinků případných havárií plynových zařízení a k ochraně života, zdraví, bezpečnosti a majetku osob. Bezpečnostní pásmo vzniká dnem nabytí právní moci územního rozhodnutí o umístění stavby nebo dnem účinnosti územního souhlasu o umístění stavby, pokud není podle SZ vyžadován ani jeden z těchto dokladů, potom dnem uvedení plynárenského zařízení do provozu.

Přesná specifikace je definována v § 69 EZ a rozsahy bezpečnostních pásem jsou uvedeny v příloze EZ.

1.4.3 Změna tlakové hladiny

1.4.3.1 Zvýšení tlakové hladiny v plynárenském zařízení

Nejčastěji se používá přechod z nízkotlaké hladiny (NTL) na středotlakou hladinu (STL). Technicky je změna tlakové hladiny provedena buď výměnou potrubí ve stávající trase nebo vtažením nového potrubí do stávajícího potrubí a osazením domovních regulátorů tlaku plynu, nebo přímým zvýšením tlakové úrovně na stávajícím potrubí a osazením domovních regulátorů tlaku plynu dle projektové dokumentace.

1.4.3.2. Snížení tlakové hladiny v plynárenském zařízení

Nejčastěji se používá přechod z VTL na STL, výjimečně z VTL na NTL, nebo z STL na NTL. Technicky je změna tlakové hladiny provedena snížením tlakové úrovně na stávajícím potrubí.

1.4.4 Přeložka plynárenského zařízení

Přeložkou PZ se rozumí dílčí změna trasy plynovodu nebo přípojky či přemístění PZ nebo některého z jeho prvků.

EZ definuje přeložku PZ v § 70.

2. PŘIPOJENÍ ODBĚRNÉHO PLYNOVÉHO ZAŘÍZENÍ K PLYNÁRENSKÉ SOUSTAVĚ

2.1 Připojení odběrného plynového zařízení k distribuční soustavě

2.1.1 Plynovodní přípojka - účel, vlastnictví, povinnost údržby, zajištění provozu

Plynovodní přípojka slouží k připojení OPZ k distribuční soustavě. Dle § 66 EZ musí být přípojka zřízena a provozována v souladu se smlouvou o připojení. Vlastníkem přípojky je ten, kdo uhradil náklady na její zřízení. Vlastník přípojky je povinen zajistit její provoz, údržbu a opravy tak, aby se nestala příčinou ohrožení života, zdraví či majetku osob. Provozovatel příslušné distribuční soustavy je povinen za úplaty přípojku provozovat a opravovat, pokud jej o to vlastník písemně požádá.

2.1.2 Počátek přípojky

Přípojka začíná odbočením z plynovodu distribuční soustavy.

2.1.3 Konec přípojky

Přípojka je ukončena před HUP. Na domovním plynovodu se umísťuje HUP v místě stanoveném provozovatelem distribuční soustavy. Pro nově budované plynovodní přípojky platí zásada, že jeden HUP nesmí být instalován pro dva či více domovních objektů, stavebně samostatných a majících samostatná popisná čísla.

2.1.4 Umístění HUP (viz čl. 4.4 TPG 704 01):

- a) na vnější zdi budovy ve výklenku, přístavku, skříni, pilíři, kleci apod.,
- b) v oplocení příslušné budovy, a to ve skříni, výklenku, pilíři, kleci apod.,
- c) v případě, že pozemek není oplocen v prostoru mezi budovou a hranicí pozemku majitele objektu v samostatném sloupku v montované nebo zděné skříni,
- d) uvnitř budovy nejdále 1 m za prostupem obvodovou zdí,
- e) v zemních skříních (ocelových, plastových, prefabrikovaných, zděných apod.) nebo v zemi, opatřený zemní soupravou. (Ovládací element uzávěru v zemní skříni smí být instalován nejvíce 0,4 m pod povrchem, skříň musí být provedena tak, aby nedošlo k jejímu zaplavení povrchovou nebo podzemní vodou).

HUP se přednostně umísťuje podle bodů a) a b) na hranici pozemku majitele objektu, a to tak, aby byl dostupný z veřejně přístupného pozemku.

Poznámka: detailní podmínky pro umístění HUP a provedení OPZ řeší TPG 704 01.

2.2 Připojení odběrného plynového zařízení k přepravní soustavě

Připojení zákazníka k přepravní soustavě je možné v případech, kdy zákazník splňuje podmínky pro připojení k přepravní soustavě a/nebo byl zákazníkovi odmítnut přístup k distribuční soustavě.

Zákazník je povinen uhradit provozovateli přepravní soustavy podíl na oprávněných nákladech na připojení a umožnit provozovateli přepravní soustavy instalaci měřicího zařízení.

3. **POVOLOVACÍ REŽIMY STAVEB PLYNÁRENSKÝCH ZAŘÍZENÍ**

3.1 Stavební práce na stávajících plynárenských zařízeních

3.1.1 Udržovací práce

Dle § 3 odst. 4 SZ se údržbou stavby rozumějí práce, jimiž se zabezpečuje její dobrý stavební stav tak, aby nedocházelo ke znehodnocení stavby a co nejvíce se prodloužila její užitelnost.

Dle § 79 odst. 6 SZ udržovací práce nevyžadují rozhodnutí o umístění stavby ani územní souhlas. Udržovací práce, jejichž provedení nemůže negativně ovlivnit zdraví osob, požární bezpečnost, stabilitu a vzhled stavby, životní prostředí a bezpečnost při užívání a nejde o udržovací práce na stavbě, která je kulturní památkou, nevyžadují stavební povolení ani ohlášení stavebnímu úřadu [§ 103 odst. 1 písm. c) SZ]. Pokud by však nebyla splněna byť jedna z uvedených podmínek, vyžadují udržovací práce dle § 104 odst. 1 písm. j) SZ ohlášení stavebnímu úřadu.

Typickými příklady udržovacích prací u staveb PZ jsou výměny trasových uzávěrů ve stejném místě, výměny přípojek, nátěry nadzemních částí, opravy izolace, opravy poruch potrubí, výměny a opravy chrániček apod.

V případě přemístění stávajícího trasového uzávěru na jiné místo nebo osazení nového trasového uzávěru, pokud si jeho umístění vyžaduje zábor pozemku mimo vlastní linii (půdorysný průmět) plynovodu, tj. s výjimkou případu uvedeného na obrázku č. 4, se postupuje jako u nových staveb.

3.1.2 Stavební úpravy

Stavební úpravy nevyžadují rozhodnutí o umístění stavby ani územní souhlas (§79 odst. 6 SZ).

Stavební povolení ani ohlášení stavebnímu úřadu nevyžadují stavební úpravy, pokud se jimi nezasahuje do nosných konstrukcí stavby, nemění se vzhled stavby ani způsob užívání stavby, nevyžadují posouzení vlivů na životní prostředí a jejich provedení nemůže negativně ovlivnit požární bezpečnost stavby a nejde

o stavební úpravy stavby, která je kulturní památkou [(§ 103 odst. 1 písm. d) SZ]. Pokud by však nebyla splněna byť jedna z uvedených podmínek, jedná se o stavební úpravy, které vyžadují stavební povolení. Stavební povolení může být nahrazeno veřejnoprávní smlouvou, nebo oznámením stavebního záměru s certifikátem autorizovaného inspektora.

Za stavební úpravu se považuje např. osazení nového trasového uzávěru bez obtoku, jehož umístění nevyžaduje zábor pozemku mimo vlastní linii (půdorysný průřez) plynovodu (viz. obrázek č. 4).

3.1.3 Výměna vedení technické infrastruktury

Dle § 79 odst. 2 písm. s) SZ výměna vedení technické infrastruktury pokud se nemění jejich trasa a nedochází k překročení hranice stávajícího ochranného nebo bezpečnostního pásma nevyžaduje rozhodnutí o umístění stavby ani územní souhlas.

Pokud při výměně potrubí dochází k významnému zvýšení jeho kapacity (dimenze) tak, že si výměna potrubí vyžaduje posouzení z hlediska vlivu na životní prostředí (zákon č. 100/2001 Sb., ve znění pozdějších předpisů), nebo se výměna potrubí nachází v památkovém území (viz. § 79 odst. 3 a 4 SZ), vyžaduje výměna potrubí územní rozhodnutí nebo územní souhlas.

Pokud se mění trasa, musí být tato změna územně posouzena.

Za výměnu vedení technické infrastruktury se u staveb plynárenských zařízení považuje výměna potrubí plynovodu, a to včetně souvisejících technologických objektů, tj. zejména výměny RS a OS nebo jejich technologických částí za podmínky, že se nezvětší zastavěná plocha, aniž by se přihlíželo k tomu, zda se mění jejich výkonové nebo tlakové parametry a také dílčí úpravy potrubních systémů v uzavřených areálech.

Poznámka: Výměna vedení technické infrastruktury nevyžaduje stavební povolení ani ohlášení stavebnímu úřadu [viz. § 103 odst. 1 písm. a) SZ] a nekolauduje se.

3.1.4 Změna v užívání stavby

Stavbu lze užívat jen k účelu vymezenému zejména v kolaudačním rozhodnutí, v oznámení o užívání stavby nebo v kolaudačním souhlasu. Nevyžaduje-li stavba kolaudaci podle § 119 odst. 1 SZ, lze ji užívat jen k účelu vymezenému v povolení stavby (§ 126 odst. 1 SZ).

- a) Změna v účelu užívání stavby, v jejím provozním zařízení, ve způsobu výroby nebo v jejím podstatném rozšíření a změna v činnosti, jejíž účinky by mohly ohrozit život a veřejné zdraví, život a zdraví zvířat, bezpečnost nebo životní prostředí, nebo změna doby trvání dočasné stavby, je přípustná jen na základě souhlasu nebo povolení stavebního úřadu (§ 126 odst. 2 SZ).
- b) Pokud je změna v užívání stavby podmíněna změnou dokončené stavby, která vyžaduje ohlášení nebo stavební povolení, stavební úřad projedná změnu dokončené stavby (§ 126 odst. 4 SZ). Podle charakteru změny dokončené stavby se postupuje podle § 78 až 96a a § 104 až 117 SZ.
- c) Změna v užívání stavby, která není podmíněna změnou dokončené stavby, jež si vyžaduje ohlášení nebo stavební povolení, oznamuje stavebnímu úřadu osoba, která má ke stavbě vlastnické právo nebo prokáže právo změnit užívání stavby. Dle § 127 odst. 2 SZ je-li oznámení úplné a oznámená změna v účelu užívání splňuje podmínky podle § 126 odst. 3 SZ, nedotýká se práv třetích osob, nevyžaduje podrobnější posouzení účinků na okolí, nevyžaduje zkušební provoz nebo není třeba stanovit podmínky pro užívání nebo podmínky k zajištění ochrany veřejných zájmů, stavební úřad vydá souhlas se změnou v užívání stavby do 30 dnů ode dne podání oznámení. Dojde-li stavební úřad k závěru, že oznámení není úplné nebo změna v užívání stavby nesplňuje podmínky pro vydání souhlasu se změnou v užívání stavby, rozhodne usnesením, že oznámenou změnu v užívání projedná v řízení.

Takovouto změnou v užívání stavby je změna tlakové hladiny stávajícího plynovodu, pokud při její realizaci nedojde k překročení hranice stávajícího ochranného nebo bezpečnostního pásma, konkrétně pak změna tlakové hladiny z NTL na STL, z STL na NTL, z VTL na STL a z VTL na NTL.

3.2 Umístění staveb

Podle § 76 SZ lze umísťovat stavby nebo zařízení, jejich změny, měnit vliv jejich využívání na území, měnit využití území a chránit důležité zájmy v území jen na základě územního rozhodnutí nebo územního souhlasu, nestanoví-li SZ jinak. Každý, kdo navrhuje vydání územního rozhodnutí nebo územního souhlasu, je povinen dbát požadavků uvedených v § 90 SZ a být šetrný k zájmům vlastníků sousedních pozemků a staveb.

Stavbou se rozumí veškerá stavební díla, která vznikají stavební nebo montážní technologií, bez zřetele na jejich stavebně technické provedení, použité stavební výrobky, materiály a konstrukce, na účel využití a dobu trvání [§ 2 odst. 3) SZ]. Pokud se používá pojem stavba, rozumí se tím podle okolností i její část nebo změna dokončené stavby [§ 2 odst. 4) SZ].

Nové stavby plynárenských zařízení a přeložky stávajících zařízení včetně plynovodních přípojek vyžadují podle § 77 písm. a) SZ rozhodnutí o umístění stavby. Místo územního rozhodnutí může stavební úřad vydat územní souhlas, a to na základě žádosti, pokud je záměr v zastavěném území nebo v zastavitelné ploše, poměry v území se podstatně nemění a záměr nevyžaduje nové nároky na veřejnou dopravní a technickou infrastrukturu. Územní souhlas nelze vydat v případech záměrů posuzovaných ve zjišťovacím řízení, nebo pro které bylo vydáno stanovisko k posouzení vlivů provedení záměru na životní prostředí podle zákona o posuzování vlivů na životní prostředí. Územní souhlas nelze vydat, pokud je třeba pro umístění záměru stanovit podmínky vyplývající ze závazného stanoviska dotčeného orgánu.

O umístění stavby může být rovněž rozhodnuto ve zjednodušeném územním řízení za splnění podmínek dle § 95 odst. 1 SZ. Územní rozhodnutí může být nahrazeno veřejnoprávní smlouvou.

Územní rozhodnutí se nevzdává pro území, pro které je vydán regulační plán, a to v rozsahu, v jakém nahrazuje územní rozhodnutí.

V případě staveb uvedených v § 103 odst. 1 písm. e) bod 6 SZ, které nevyžadují stavební povolení ani ohlášení, je vhodné, aby stavební úřad uložil v územním rozhodnutí investorovi zpracování dokumentace pro provedení stavby.

Územní souhlas postačí v případech uvedených v § 96 odst. 2 SZ (jedná se např. o stavební záměry podle § 103 SZ, nevyžadující stavební povolení ani ohlášení; ohlašované stavby, jejich změny a zařízení atd.).

Stavební úřad může vydání územního souhlasu spojit se souhlasem s provedením ohlášeného stavebního záměru (§ 96a SZ).

Územní rozhodnutí ani územní souhlas nevyžadují záměry uvedené v § 79 odst. 2 SZ (s výjimkou případů uvedených v odst. 3 a 4 tohoto ustanovení) a dále stavební úpravy a udržovací práce [§ 79 odst. 6 SZ].

Územnímu posouzení podléhá též přemístění stávajícího trasového uzávěru na jiné místo nebo osazení nového trasového uzávěru, pokud si jeho umístění vyžaduje zábor pozemku mimo vlastní linii (půdorysný průřez) plynovodu, s výjimkou případu uvedeného na obrázku č. 4.

Poznámka: Režimy pro umístění staveb plynárenských zařízení jsou podle druhu plynárenského zařízení a charakteru stavby (nová stavba, výměna stávajícího zařízení, apod.) uvedeny v příloze č.1 této metodické pracovní pomůcky.

Stavební úřad příslušný k umístění plynárenského zařízení:

a) stavby přepravní soustavy a zásobníků plynu

U staveb pro přepravu plynu, pokud je územní řízení vedeno pro celou stavbu plynovodu, a dále u staveb zařízení pro uskladňování plynu, vykonává působnost stavebního úřadu k vydání územního rozhodnutí, územního souhlasu nebo uzavření veřejnoprávní smlouvy Ministerstvo pro místní rozvoj ČR.

Za celou stavbu plynovodu je považován plynovod od kompresní stanice k další kompresní stanici, nebo plynovod od předávací stanice k regulační stanici, nebo plynovod od trasového uzávěru k dalšímu trasovému uzávěru. Tato zásada bude zachována i v případě změn dokončených staveb, které vyžadují územní rozhodnutí. V případě pochybností, zda se jedná o celou stavbu či nikoliv, bude rozhodující stanovisko Ministerstva pro místní rozvoj ČR.

Pro ostatní stavby vykonává působnost stavebního úřadu místně příslušný obecný stavební úřad.

b) stavby distribuční soustavy

Pro všechny stavby distribuční soustavy a stavby samostatných plynovodních přípojek vykonává působnost stavebního úřadu místně příslušný obecní stavební úřad.

***Poznámka:** K žádosti o vydání územního rozhodnutí stavby přepravní nebo distribuční soustavy se nepředkládají souhlasy vlastníků pozemků, na nichž má být stavební záměr plynárenského zařízení uskutečněn, protože lze pozemek na základě EZ vyvlastnit (viz. § 86 odst. 3 SZ).*

3.3 Povolování staveb plynárenských zařízení

Podle § 108 odst. 1 SZ se stavební povolení vyžaduje u staveb všeho druhu bez zřetele na jejich stavebně technické provedení, účel a dobu trvání, nestanoví-li SZ nebo zvláštní právní předpis jinak.

Stavby vedení přepravní nebo distribuční soustavy plynu a související technologické objekty, včetně systémů řídicí, zabezpečovací, informační a telekomunikační techniky, s výjimkou budov dle ust. § 103 odst. 1 písm. e) bod 6. SZ, nevyžadují stavební povolení ani ohlášení.

Za budovu se dle § 3 vyhlášky č. 268/2009 Sb., o technických požadavcích na stavby, považuje nadzemní stavba včetně její podzemní části prostorově soustředěná a navenek převážně uzavřená obvodovými stěnami a střešní konstrukcí.

Z plynárenských zařízení se za budovy považují zejména atypové regulační stanice (viz. bod 1.2.13.1 této metodické pomůcky), měřicí stanice (viz. bod 1.2.12 této metodické pomůcky), kompresní stanice (viz. bod 1.2.11 této metodické pomůcky), předávací stanice a jiné objekty charakteru budovy.

Stavební povolení ani ohlášení nevyžadují dle ust. § 103 odst. 1 písm. e) bod 1. SZ stavby (budovy) o jednom nadzemním podlaží do 25 m² celkové zastavěné plochy a do 5 m výšky, nepodsklepené, jestliže neobsahují obytné ani pobytové místnosti, hygienická zařízení ani vytápění, neslouží k ustájení nebo chovu zvířat, neslouží k výrobě nebo skladování hořlavých kapalin nebo hořlavých plynů a nejedná se o jaderná zařízení.

Podle § 103 odst. 1 písm. e) bod 16. SZ stavební povolení ani ohlášení stavebnímu úřadu nevyžadují výrobky plnicí funkce stavby, včetně základových konstrukcí pro ně. Takovými výrobky plnicí funkce stavby jsou typové regulační stanice v prefabrikovaném provedení (viz. bod 1.2.13.1 této metodické pomůcky) bez omezení velikosti jejich zastavěné plochy, odorizační stanice a také objekty budov stanic katodické ochrany (viz. obrázek č. 5).

Stavby (budovy) do 50 m² celkové zastavěné plochy a do 5 m výšky s jedním nadzemním podlažím, podsklepené nejvýše do hloubky 3 m dle § 104 odst. 1 písm. d) SZ vyžadují ohlášení stavebnímu úřadu. Podle tohoto ustanovení stavby atypových regulačních stanic a měřicích stanic o celkové zastavěné ploše nad 25 m² do 50 m², vyžadují ohlášení.

Stavby (budovy) nad 50 m² a nad 5 m výšky vyžadují stavební povolení. Stavební povolení může být nahrazeno veřejnoprávní smlouvou nebo oznámením stavebnímu úřadu s certifikátem autorizovaného inspektora. Stavební povolení tedy vyžadují stavby atypových regulačních stanic, měřicích stanic a kompresních stanic o celkové zastavěné ploše nad 50 m².

Stavební povolení ani ohlášení nevyžadují dle § 103 odst. 1 písm. e) bod 10. SZ energetické přípojky včetně připojení stavby a odběrných plynových zařízení vedených mimo budovu nebo připojení staveb plnicích doplňkovou funkcí ke stavbě hlavní na rozvodné síti.

Stavební úřad příslušný k povolení stavby plynárenského zařízení:

a) stavby přepravní soustavy a zásobníků plynu

ohlášení nebo žádost o stavební povolení stavebník podává u stavebního úřadu Ministerstva průmyslu a obchodu ČR.

b) stavby distribuční soustavy

ohlášení nebo žádost o stavební povolení stavebník podává u místně příslušného obecního stavebního úřadu.

***Poznámka:** Režimy pro povolování staveb plynárenských zařízení jsou podle druhu plynárenského zařízení uvedeny v příloze č. 1 této metodické pracovní pomůcky.*

3.4 Zahajování staveb

K zahájení stavby dle bodu 3.2 a 3.3 může stavebník přistoupit po nabytí oprávnění provést stavbu podle SZ (viz. bod 3.2 a 3.3 této metodické pomůcky) a po nabytí věcného práva k pozemkům (uzavření smlouvy o smlouvě budoucí na zřízení věcného břemene nebo uzavření smlouvy na zřízení věcného břemene, smlouvou o zřízení služebnosti inženýrské sítě nebo uzavřením smlouvy o právu provést stavbu nebo nabytí právní moci vyvlastňovacího rozhodnutí). Stavby se provádí podle dokumentace pro provedení stavby s výjimkou odstraňování závažných havarijních stavů řešených dle § 177 SZ.

Na základě § 152 odst. 3 písm. a) SZ je u staveb podléhajících stavebnímu povolení nebo ohlášení stavebnímu úřadu stavebník povinen předem oznámit stavebnímu úřadu termín zahájení stavby, název stavby a dodavatele stavby.

Oznámení se podává u stavebního úřadu, který provedení stavby povolil.

3.5 Změna stavby před dokončením

Stavebník je povinen provádět stavbu v souladu s jejím povolením vydaným podle stavebního zákona (§ 118 odst. 1 SZ).

Změnou stavby před jejím dokončením se rozumí podle § 2 odst. 6 SZ změna v provádění stavby oproti jejímu povolení nebo dokumentaci stavby ověřené stavebním úřadem nebo autorizovaným inspektorem.

Platí zásada, že změna stavby před jejím dokončením musí být nejprve s příslušným stavebním úřadem kladně projednána a teprve poté může být s její realizací započato.

Změnu stavby před jejím dokončením lze povolit jen v souladu s územním rozhodnutím nebo jiným úkonem nahrazujícím územní rozhodnutí; vyžaduje-li změna stavby před jejím dokončením změnu územního rozhodnutí, je možné rozhodnout ve spojeném řízení.

Náležitosti žádosti o povolení změny stavby před jejím dokončením a jejích příloh stanoví § 118 v odst. 1 SZ.

Změnu ohlášené stavby lze provést na základě ohlášení. Změnu stavby před jejím dokončením může stavební úřad povolit na žádost stavebníka nebo jeho právního nástupce. Změnu stavby před jejím dokončením je možné provést i na základě veřejnoprávní smlouvy nebo na základě oznámení stavebnímu úřadu s certifikátem autorizovaného inspektora. Změnu stavby před jejím dokončením, která se nedotýká práv ostatních účastníků stavebního řízení, nedotýká se podmínek územního rozhodnutí, veřejných zájmů chráněných zvláštními právními předpisy nebo v případě, kdy příslušný dotčený orgán písemně anebo prohlášením do protokolu se změnou souhlasí, může stavební úřad takovou změnu stavby schválit rozhodnutím vydaným na místě při kontrolní prohlídce stavby.

Žádost nebo ohlášení se podává u stavebního úřadu, který realizaci stavby povolil.

4. UŽÍVÁNÍ STAVEB PLYNÁRENSKÝCH ZAŘÍZENÍ

4.1 Propojovací práce na stávající plynárenskou soustavu

Před úplným dokončením stavby plynárenského zařízení se nejprve musí provést jeho propojení na stávající plynárenskou soustavu. Způsob napojování stavby plynárenského zařízení na stávající plynárenskou soustavu je řešen v dokumentaci pro územní rozhodnutí a upřesněn v dokumentaci pro provádění stavby.

Propojovací práce je možno provést současně s vpuštěním plynu buď do celé stavby, nebo do jednotlivých ucelených dílčích částí stavby po provedení úspěšné tlakové zkoušky a vyhotovení výchozí revizní zprávy a jejich předložení provozovateli. O vpuštění plynu do plynovodu a odvodu plynu do plynovodu se sepíše zápis.

Pro provedení propojovacích prací a vpuštění plynu do stavby plynárenského zařízení není vyžadován žádný správní úkon stavebního úřadu.

4.2 Užívání dokončené stavby

Dokončenou stavbu, popřípadě část stavby schopnou samostatného užívání uvedenou v § 103 odst. 1 písm. e) bod 4 až 8 SZ lze užívat pouze na základě oznámení stavebnímu úřadu (§ 120 SZ) nebo kolaudačního souhlasu (§ 122 SZ).

Po provedení propojovacích prací a úplném dokončení stavby v souladu s vydaným veřejnoprávním titulem (územní rozhodnutí, veřejnoprávní smlouva nahrazující územní rozhodnutí, územní souhlas, souhlas s ohlášením, stavební povolení, veřejnoprávní smlouva nahrazující stavební povolení, nebo oznámení záměru s certifikátem autorizovaného inspektora) zajistí stavebník provedení a vyhodnocení zkoušek předepsaných zvláštními právními předpisy (§119 SZ).

Ke kolaudaci stavebník dále opatří závazná stanoviska dotčených orgánů k užívání stavby vyžadovaná zvláštními právními předpisy, a pokud je stavba předmětem evidence v katastru nemovitostí, zajistí i geometrický plán (§ 122 odst. 1 SZ). Stavby vedení přepravní nebo distribuční soustavy plynu a související technologické objekty vyžadují dokumentaci geodetické části skutečného provedení stavby.

Podle § 18i vyhlášky č. 503/2006 Sb., o podrobnější úpravě územního rozhodování, územního opatření a stavebního řádu, ve znění vyhlášky č. 63/2013 Sb., se žádost o vydání kolaudačního souhlasu podává na formuláři, jehož obsahové náležitosti jsou stanoveny v příloze č. 12 k této vyhlášce. Dále se k žádosti připojí přílohy uvedené v části „B“ přílohy č. 12.

Žádost o kolaudaci podává stavebník u stavebního úřadu, který stavbu povolil.

Poznámka: Režimy pro užívání staveb plynárenských zařízení jsou podle druhu plynárenského zařízení a charakteru stavby (nová, přeložka stávajícího zařízení, udržovací práce stávajícího zařízení, výměna stávajícího zařízení, apod.) uvedeny v příloze č. 1 této metodické pracovní pomůcky.

5. ODSTRANĚNÍ STAVBY PLYNÁRENSKÉHO ZAŘÍZENÍ

Vlastník stavby je povinen ohlásit stavebnímu úřadu záměr odstranit stavbu, s výjimkou staveb uvedených v § 103, nejde-li o stavbu podle § 103 odst. 1 písm. e) bodů 4. až 8., nebo o stavbu, v níž je obsažen azbest. Ohlášení obsahuje základní údaje o stavbě, předpokládaný termín započetí a ukončení prací, způsob odstranění stavby a identifikaci sousedních pozemků nezbytných k provedení bouracích prací (§ 128 odst. 1 SZ)

To znamená, že stavby vedení přepravní nebo distribuční soustavy plynu, stavby zásobníků plynu a stavby budov nad 25 m² celkové zastavěné plochy je možno odstranit jen na základě souhlasu stavebního úřadu.

K odstranění samostatných plynovodních přípojek, typových regulačních stanic, budov do 25 m² celkové zastavěné plochy (tj. včetně atypových regulačních stanic a objektů budov SKAO – viz. obr. č. 5) se nevyžaduje ohlášení stavebnímu úřadu.

6. HAVÁRIE PLYNÁRENSKÝCH ZAŘÍZENÍ

6.1 Oznamování havárií

Havárie stavby PZ, došlo-li při nich ke ztrátám na životech, k ohrožení života osob nebo zvířat nebo ke značným majetkovým škodám, jsou dle § 155 SZ stavební podnikatelé, stavbyvedoucí, osoby vykonávající stavební dozor, autorizovaní inspektoři, stavebníci a vlastníci staveb povinni bezodkladně oznamovat příslušnému stavebnímu úřadu.

Dle TPG 905 01 „Základní požadavky na bezpečnost plynárenských zařízení“ se za havárii PZ považuje náhodně vzniklé poškození plynárenského zařízení, které má za následek:

- a) ohrožení života a zdraví osob, poškození zdraví či ztrátu na životech;
- b) poškození plynárenského zařízení provozovatele, náhlým vnějším zásahem, přesahující částku 500 000,- Kč;

- c) únik plynu spojený s následným výbuchem či požárem;
- d) omezení či přerušování přepravy nebo distribuce plynu pro více než 500 odběrných míst;
- e) vznik situace, která může mít nebo má za následek vyhlášení stavu nouze.

Oznámení musí obsahovat zejména místo, čas, popis oznamované události a jejích důsledků, povahu stavby, popřípadě další okolnosti důležité pro správné posouzení příčin; nezabývá se hodnocením či posuzováním viny nebo odpovědnosti. Přesný rozsah předávaných údajů je obsažen v § 18s vyhlášky č. 503/2006 Sb., o podrobnější úpravě územního rozhodování, územního opatření a stavebního řádu, ve znění vyhlášky č. 62/2013 Sb.

6.2 Řešení mimořádných havárií

Pokud při vyhlášení stavu nebezpečí, nouzového stavu, stavu ohrožení státu nebo válečného stavu podle zvláštního právního předpisu⁵⁴⁾ anebo při bezprostředně hrozící živelní pohromě či závažné havárii je třeba bezodkladně provést opatření k odvrácení nebo zmírnění možných dopadů mimořádné události, lze se na základě § 177 SZ „Mimořádné postupy“ v následujících mezích odchýlit od postupů stanovených v předchozích částech této metodiky.

Opatření na stavbách a pozemcích spočívající podle okolností i v provádění staveb, terénních úprav nebo odstraňování staveb, jimiž se předchází bezprostředně hrozícím důsledkům živelní pohromy nebo závažné havárie, čelí jejich účinkům a zabraňuje ohrožení života nebo zdraví osob, popřípadě jiným škodám, mohou být zahájena bez předchozího rozhodnutí nebo jiného opatření podle SZ, nestanoví-li zvláštní právní předpisy jinak. Stavebnímu úřadu však musí být neprodleně oznámeno, že jsou taková opatření prováděna. V následném stavebním řízení o stavbě, pokud je podle SZ vyžadováno, lze postupovat podle následujících odstavců:

Jestliže se stavby nebo terénní úpravy zničené nebo poškozené živelní pohromou nebo závažnou havárií mohou v souladu se zvláštními právními předpisy obnovit ve shodě s původními rozhodnutími nebo jinými opatřeními stavebního úřadu, postačí, že takové opatření bylo předem stavebnímu úřadu ohlášeno. Pro tento postup platí ustanovení § 106 odst. 1 SZ obdobně s tím, že lhůta pro písemné sdělení stavebního úřadu, že proti obnovení stavby nemá námitek, činí 7 dnů. V ohlášení se uvedou údaje o stavbě nebo terénních úpravách, které mají být obnoveny, jednoduchý technický popis prací a osoba, která bude činnost provádět.

Souhlas stavebního úřadu podle předchozího odstavce platí po dobu 12 měsíců; nepozbývá však platnosti, pokud v této době bylo s prováděním ohlášených prací započato. Lhůta začíná běžet dnem následujícím po dni, kdy byl stavebníkovi doručen písemný souhlas, nebo dnem následujícím po dni, kdy uplynulo 7 dnů ode dne ohlášení.

U staveb a terénních úprav, které je nezbytné bezodkladně provést ke zmírnění nebo odvrácení dopadů živelní pohromy nebo závažné havárie stavby, může být

- a) po projednání se stavebním úřadem upuštěno od vydání územního rozhodnutí nebo územního souhlasu, popřípadě stanoveno, že k provedení stavby nebo terénních úprav postačí souhlas stavebního úřadu s jejich ohlášením,
- b) po projednání se stavebním úřadem omezen obsah žádosti a jejích příloh na nejnutnější míru nezbytnou pro rozhodnutí,
- c) stanoveno v rozhodnutí, že některé doklady předepsané jako přílohy k žádosti, popřípadě jiné doklady budou předloženy ve stanovené lhůtě dodatečně,
- d) v odůvodněných případech vydáno předběžné povolení, v němž se stanoví lhůta dodatečného předložení podkladů; po jejich předložení se provede řízení a vydá rozhodnutí,
- e) zkrácena lhůta pro provedení právního úkonu účastníků řízení, nejvýše však na polovinu lhůty stanovené tímto zákonem nebo zvláštním právním předpisem; o zkrácení lhůt stavební úřad poučí účastníky řízení v oznámení o zahájení řízení.

⁵⁴⁾ Zákon č. 239/2000 Sb., ve znění pozdějších předpisů.

Zákon č. 240/2000 Sb., o krizovém řízení a o změně některých zákonů (krizový zákon), ve znění pozdějších předpisů.

Zákon č. 254/2001 Sb., ve znění pozdějších předpisů.

Dokončení staveb a prací provedených podle výše uvedených postupů je stavebník povinen bezodkladně oznámit stavebnímu úřadu.

Poznámka: Výše uvedený postup se netýká běžných případů odstraňování poruch a úniků na plynovodech a přípojkách pokud je jejich oprava prováděna bez výměny části potrubí nebo s výměnou nezbytné části potrubí, které je položeno ve stávající trase. V těchto případech se jedná o udržovací práce nebo stavební úpravy, které nevyžadují ze strany stavebního úřadu žádný správní úkon.

Příloha č. 1, Metodické pracovní pomůcky v oblasti výkladu pojmů v plynárenství

Druh stavby plynárenského zařízení	Umístění stavěb			Povolení stavěb				změna v užívání stavby	příslušný § SZ (poznámka)	
	územní rozhodnutí nebo VPS	nebo územní souhlas	příslušný § SZ (poznámka)	SP nebo VPS nebo certifikát AI	ohlášení stavby	příslušný § SZ (poznámka)	oznámení stavebnímu úřadu			kolaudační souhlas
Nový VTL plynovod přepravní soustavy, jeho příložka	ANO	ANO - intravilán NE - extravilán	§ 79, §95 a §96	NE	NE	§ 103 odst. 1 písm e) bod 6	NE	ANO	NE	§ 119, § 122
Nový VTL, STL nebo NTL plynovod distribuční soustavy, jeho příložka	ANO	ANO - intravilán NE - extravilán	§ 79, §95 a §96	NE	NE	§ 103 odst. 1 písm e) bod 6	NE	ANO	NE	§ 119, § 122
Nová typová regulační stanice (v prefabrikovaném provedení), nová odorizační stanice, nová budova SKAO	ANO	ANO - intravilán NE - extravilán	§ 79, §95 a §96	NE	NE	§ 103 odst. 1 písm e) bod 16	NE	NE	NE	§ 119
Nová atypová regulační stanice, měřicí stanice - celková zastavěná plocha <u>do 25m²</u>	ANO	ANO - intravilán NE - extravilán	§ 79, §95 a §96	NE	NE	§ 103 odst. 1 písm e) bod 1	NE	NE	NE	§ 119
Nová atypová regulační stanice, měřicí stanice - celková zastavěná plocha <u>25m² až 50m²</u>	ANO	ANO - intravilán NE - extravilán	§ 79, §95 a §96	NE	ANO	§ 104 odst. 1 písm. d)	NE	ANO	NE	§ 119, § 122
Nová atypová regulační stanice, měřicí stanice, kompresní stanice - celková zastavěná plocha <u>více než 50m²</u>	ANO	ANO - intravilán NE - extravilán	§ 79, §95 a §96	ANO	NE	§ 108 odst. 2	NE	ANO	NE	§ 119, § 122
Nová stanice katodické ochrany včetně prvků a aktivní katodické ochrany (anoda, budova, propojovací kabely atd.),	ANO	ANO - intravilán NE - extravilán	§ 79, §95 a §96	NE	NE	§ 103 odst. 1 písm e) bod 6	NE	ANO	NE	§ 119
Nový související technologický objekt např. trasový uzávěr s obtokem, odbočkový uzávěr s obtokem, armaturní uzel apod.	ANO	ANO - intravilán NE - extravilán	§ 79, §95 a §96	NE	NE	§ 103 odst. 1 písm e) bod 6.	NE	ANO	NE	§ 119, § 122
Nový trasový uzávěr bez obtočku	NE	NE	§ 79 odst.6	NE	NE	§ 103 odst. 1 písm. d)	NE	NE	NE	§ 119
Nová plynovodní přípojka, nová elektro-přípojka	ANO	ANO - intravilán NE - extravilán	§ 79, §95 a §96	NE	NE	§ 103 odst. 1 písm e) bod 10	NE	NE	NE	§ 119
Změna tlakové hladiny stávajícího plynovodu - z NTL na STL, z STL na NTL, z VTL na STL nebo NTL	NE	NE	§ 79 odst.6	NE	NE	§ 126 odst.2	NE	NE	ANO	§ 127
Výměna regulační stanice, odorizační stanice nebo stanice katodické ochrany	NE	NE	§ 79 odst. 2 písm. s)	NE	NE	§ 103 odst. 1 písm. a)	NE	NE	NE	§ 119
Udržovací práce na plynárenských zařízeních a výměna přípojek	NE	NE	§ 79 odst.6	NE	NE	§ 103 odst. 1 písm. c)	NE	NE	NE	§ 119
Výměna plynovodů (včetně souvisejících technologických objektů)	NE	NE	§ 79 odst. 2 písm. s)	NE	NE	§ 103 odst. 1 písm. a)	NE	NE	NE	§ 119
Přemístění HUP (kymistění HUP z budovy) - beze změny trasy přípojky nebo OPZ	NE	NE	§ 79 odst.6	NE	NE	§ 103 odst. 1 písm. d)	NE	NE	NE	§ 119
Nové OPZ na pozemku stavby	ANO	ANO	§ 79, § 96	NE	NE	§ 103 odst. 1 e) bod 10	NE	NE	NE	§ 119
Nové OPZ uvnitř budovy a stavební úpravy stávajícího OPZ	NE	NE	§ 79 odst.6	NE	NE	§ 103 odst. 1 písm. d)	NE	NE	NE	§ 119